

Asia: VN/11304/2024

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laeiksi vuoden 2026 tuloveroasteikosta sekä tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Omaishoitajaliitto ottaa lausunnossaan kantaa vain lahjoitusvähennystä koskeviin säännösmuutosehdotuksiin.

Omaishoitajaliitto ry on omaishoitajien edunvalvonta- ja tukijärjestö. Kuka tahansa voi olla Omaishoitajaliiton jäsen. Omaishoitajaliittoon kuuluu 59 jäsenyhdistystä ympäri Suomea. Jäsenyhdistyksissä läheistään hoitavat saavat tietoa, valmennusta ja virkistystä sekä vertaistukea samankaltaisessa elämäntilanteessa olevilta ihmisiltä. Jäsenyhdistykseen kuuluu yli 11 000 jäsentä, ja vapaaehtoisia toiminnassa on mukana 1 300. Omaishoito painottuu ikääntyneeseen väestöön, mutta omaishoidon piirissä on kaikenikäisiä henkilöitä, myös lapsia ja nuoria. Myös omaishoitajia on nuorista työikäisiin ja iäkkäisiin henkilöihin.

Omaishoitajaliitto kannattaa ehdotusta järjestöjen lisäämiseksi verovähennyskelpoisten lahjoitusten saajiksi. Kannattamme myös verovähennyskelpoisen euromääräisen vähimmäissumman pienentämistä 850 eurosta 500 euroon luonnollisten henkilöiden kohdalla. Omaishoitajaliitto pitää myös tarkoituksenmukaisena, että vähennys olisi jatkossa tehtävissä myös pääomatuloista.

Omaishoitajaliitto näkee esityksessä silti muutamia periaatteellisia ja hallintoa kasvattavia ongelmia.

On sinänsä hyvä, että lahjoitusvähennyksen soveltamista laajennetaan nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja tietyt ehdot täyttäviin lapsijärjestöjen tukemisessa. Omaishoitajaliitto tekee työtä myös

lapsiperheiden ja hyväksi. Omaishoitajaliitto saa jo tällä hetkellä lapsiin ja nuoriin sekä heidän omaishoitajiinsa kohdennettuja lahjoituksia.

Sekä lahjoituksen saajan että lahjoittajan oikeusvarmuuden ja oikeusturvan kannalta, olisi tärkeää, että esimerkiksi lapsia- ja nuoria koskevat ehdot olisivat riittävän selkeitä. Selkeyttä ei tule myöskään toteuttaa siten, että luodaan tarpeettomia hallinnollisia esteitä, jotka ohjaavat järjestön varsinaisen toiminnan kehittämistä pirstaleisemmaksi.

Hyvin kapea soveltamisala voi olla ongelmallinen järjestöjen näkökulmasta, sillä pienissä segmenteissä voi olla lopulta varsin pienet kohderyhmät paikallisella ja alueellisella tasolla. Toimintojen eriyttäminen voi myös olla epätarkoituksenmukaista. Esimerkiksi omaishoidossa, omaishoitajat voivat saada vertaistukea eri ikäisten omaishoitajista ja myös esimerkiksi lapset ja iäkkäät henkilöt voivat hyötyä monisukupolvisista yhteisöistä ja toimintamuodoista.

Ongelmallista on, että koska myös esimerkiksi sote- ja muilla kansalaisjärjestöillä on yhtä lailla tarvetta rahoittaa toimintaansa, varsinkin kun aiempi julkinen rahoitus vähenee, niin nyt valittu toteutustapa jättää suuren osan järjestöistä verovähennyskannustimen ulkopuolelle ja asettaa järjestöt keskenään eriarvoiseen asemaan.

Mielestämme on kyseenalaista asettaa järjestöjä eriarvoiseen asemaan keskenään ja ohjata yksityishenkilöitä verotuksellisin keinoin lahjoittamaan tietyille sektoreille. Tarkoituksenmukaisempaa olisi, että yksityishenkilöiden tekemiä lahjoituksia ei ohjattaisi verokannustimilla, vaan harkintavalta lahjoituskohteesta jätettäisiin lahjoituksen tekijälle.

Pidämme ongelmallisena myös sitä, jos lahjoitusvarojen käytön raportointivaatimukset kasvavat merkittävästi. Se lisäisi työkuormaa käytännössä ja olisi ristiriidassa sen tavoitteen kanssa, että hallinnollista taakkaa kevennetään. Arveluttavaa on sekin, mikäli yhä suurempi osuus lahjoitusvaroista kuluu kasvaneiden hallinnollisten velvoitteiden hoitamiseen.

Omaishoitajaliittona tuomme esiin, että vaikka omaishoito koskettaa useita lapsia ja nuoria – esimerkiksi noin viides omaishoidon sopimuksista koskee alaikäistä hoidettavaa – ovat monet jäsenyhdistyksemme niin pieniä, että niiden on vaikea hyötyä uudistuksesta, mikäli lahjoituksen saajan hallinnolliset velvoitteet kasvavat merkittävässä määrin.

Omaishoitajaliitto pitää myös vaatimusta tilintarkastajasta kohtuuttomana pienempien järjestöjen ja yhdistysten näkökulmasta. Myös moninkertainen raportointivelvoite vaikuttaa epätarkoituksenmukaiselta.

Lopuksi Omaishoitajaliitto painottaa, että vaikka lahjoitusvähennys muodostaa verotuen, palautuu merkittävä määrä käytettävistä varoista erilaisina veroina takaisin julkiseen talouteen.

Omaishoitajaliitto ehdottaa siten seuraavia muutoksia esitykseen:

- lahjoitusvähennystä sovelletaan kaikkiin kansalaisjärjestöihin, joilla on voimassa rahankeräys tai pienkeräyslupa. Mikäli vähennystä ei voi ulottaa kaikkiin kansalaisjärjestöihin, olisi tarkoituksenmukaista lisätä ainakin sosiaali- ja terveydenalalla alalla sekä kasvatuksen ja sivistyksen parissa toimivat järjestöt.

- sääntelyyn lisätään de minimis -taso siten, että esimerkiksi alle tuhannen euron vuosittaisiin lahjoituksiin sovellettaisiin kevyempää raportointivelvoitetta ja siten, että tilintarkastajan vaatimuksesta ainakin tältä osin luovuttaisiin. Tämä parantaisi myös pienempien yhdistysten toimintaedellytyksiä.

Tervonen Sari-Minna
Omaishoitajaliitto ry - Lisätietoja Elias Vartio, sp
elias.vartio@omaishoitajat.fi